

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről – A kisvállalkozói intézkedéscsomag végrehajtása

(COM(2009) 126 végleges – 2009/0054 (COD))

(2010/C 255/07)

Előadó: **Ana BONTEA**

2009. július 1-jén a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről (átdolgozás) –

A kisvállalkozói intézkedéscsomag végrehajtása

COM(2009) 126 végleges – 2009/0054 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2009. november 17-én elfogadta. (Előadó: Ana BONTEA.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. december 16–17-én tartott, 458. plenáris ülésén (a december 17-i ülésnapon) 145 szavazattal 3 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az EGSZB véleménye szerint az irányelvjavaslat kiigazításra szorul, ezért elsősorban a következőket javasolja:

1.1 Az EGSZB üdvözli és támogatja a kisvállalkozói intézkedéscsomag végrehajtását, valamint az irányelvjavaslatot, mivel a jogi keretnek a fizetési határidők lerövidítését és a késedelmes fizetések elleni fellépést elősegítő javítása rendkívül fontos és hasznos intézkedés.

1.2 A törvényi rendelkezések, habár szükségesek és hasznosak, nem elégségesek a késedelmes fizetések felszámolásához; sokféle és összetett intézkedés bevezetésére, valamint minden szinten megvalósuló fokozott együttműködésre van szükség. Maguknak a kkv-knek és szervezeteiknek is jelentős szerepet kell játszaniuk ebben a folyamatban.

1.3 Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy valamennyi európai, nemzeti, regionális és helyi szintű hatóság és közintézmény számára rövid és kötelező érvényű fizetési határidőket állapítsanak meg. Gratulál az Európai Bizottságnak a közvetlenül kezelt kifizetésekre vonatkozóan elfogadott intézkedésekért, és támogatásáról biztosítja ezeknek az intézkedéseknek a minden szinten történő folytatása és fejlesztése érdekében. Az irányelv átültetéséhez szükséges határidőre való tekintettel felkéri a hatóságokat, hogy késedelem nélkül alkalmazzák ezeket az elveket, annak érdekében, hogy a jelenlegi válsággal összefüggésben hatékony támogatást nyújtsanak a vállalatoknak.

– a közbeszerzési szerződések vonatkozásában:

– késedelem nélkül be kell vezetni a legfeljebb 30 naptári napos fizetési határidőre vonatkozó rendelkezést, törölve az e rendelkezés alóli kivételt, vagy legalábbis a szállítástól számított legfeljebb 60 naptári napban korlátozva azt, tekintettel arra, hogy a hatóságok tevékenységük finanszírozása során egyetlen esetben sem szembesülhetnek súlyosabb problémákkal, mint a kkv-k,

– hasonlóképpen el kell törölni, vagy legalábbis korlátozni kell a legfeljebb 30 napos határidő kötelezettsége alóli kivételt az átvételi eljárások esetén.

– valamennyi kereskedelmi ügylet vonatkozásában:

– késedelmes fizetések esetén jogi kötelezettség megállapítását bizonyos kamatok, kártérítések és minimális belső költségek fizetésére vonatkozóan, amennyiben a szerződések nem tartalmazzak a hitelezők számára kedvezőbb feltételeket,

– szabályozás kidolgozását a nagymértékben tisztességtelen szerződési feltételek és a nem vitatott követelések vonatkozásában,

– a szerződéses szabadság alkalmazásának keretén belül figyelembe kell venni a tisztességes verseny és az üzleti etika elveit, korlátozva a joggal való visszaélést.

1.4 Korábbi javaslatait ⁽¹⁾ megismételve az EGSZB hangsúlyozza, hogy az irányelv céljainak teljes megvalósításához olyan intézkedésekre van szükség, amelyek megkönnyítik a kkv-k számára a közbeszerzésekhez való hozzáférést, annak érdekében, hogy nagyobb előnyük származzon a rögzített szabályokból.

1.5 Az irányelv átültetésében és az elfogadott intézkedések nyomon követésében fontos a hatóságok, valamint a szociális partnerek és a kkv-k szervezetei közötti együttműködés és minőségi szociális párbeszéd.

1.6 A közbeszerzések alvállalkozói megbízásba adásakor, valamint a kkv-k és a nagy vállalatok (a nagy áruforgalmat bonyolító kiskereskedelmi ágazatot is ideértve) közötti kapcsolatban el kellene kerülni a túlzott fizetési határidőket és a késedelmes fizetéseket. Azokban az ágazatokban, ahol nagy a fizetési határidők indokolatlan meghosszabbodásának a kockázata, a nemzeti hatóságok adott esetben ellenőrizhetnék vagy közzétehetnék a fizetési határidőket, anélkül, hogy pótlólagos kötelezettségeket vagy költségeket állapítanának meg a vállalatok számára.

1.7 Az EGSZB javasolja a tagállamoknak, hogy a határokon átnyúló ügyleteknél jelentkező késedelmes fizetések esetében fokozzák az együttműködést, és tervezzenek közös tájékoztatói és támogatási intézkedéseket a kkv-k számára.

1.8 Európai szinten hasznosnak bizonyulna egy szakosodott honlap létrehozása, amely a tagállamokból beérkező lényeges információkat tartalmazná a közvetítő nyelveken az irányelv átültetéséről, a jogi keretről, az adósságok behajtásakor alkalmazandó intézkedésekről – ideértve a választott-bírósági eljárást és a közvetítést –, vagy más hasznos kérdésekről. Nemzeti szinten támogatni kellene ezeknek az információknak a széles körű terjesztését, egyablakos ügyintézésel, illetve a kkv-k szervezeteinek közreműködésével.

1.9 A hatóságok által teljesített fizetések gyorsítását szolgáló intézkedések az adójoggal összefüggésben (HÉA-visszatérítés, adók szabályozása) is hasznosak, mivel bizonyos országokban e területen is olyan sajnálatos gyakorlatok figyelhetők meg, amelyek pénzügyi fennakadásokat okoztak.

1.10 Az EGSZB megerősíti korábbi javaslatát, amely szerint „az érintett felek számára nyitott konzultatív bizottságot kell létrehozni, amely a Gazdasági és Szociális Bizottság támogatásával működhetne”. ⁽²⁾

2. Bevezetés

2.1 A jelenlegi helyzet és a késedelmes fizetések hatásai

2.1.1 Az EU-n belüli kereskedelmi ügyletek során:

- általában véve halasztott fizetést alkalmaznak,

⁽¹⁾ HL C 224., 2008.8.30.; HL C 182., 2009.8.4.

⁽²⁾ HL C 407., 1998.12.28., 50. o.

- a számlák kiegyenlítése számos esetben késedelemmel történik, különösképpen a közbeszerzési szerződéseknél, ahol a magánszektorra jellemző 57 nappal szemben az átlagos késedelem 67 nap, ⁽³⁾

- bizonyos államokban kialakult és széles körben elterjedt magatartássá vált a „késedelmes fizetések kultúrája”, különösen súlyos gazdasági és társadalmi következményeket vonva maga után (a késedelmes fizetések négyből egy esetben csődhöz vezetnek és évente 450 ezer munkahely megszűnését okozzák), válságidőszakban pedig súlyosbodnak ezek a hatások: a nem megfelelő fizetési magatartás következtében 2009-ben a vállalatok 270 milliárd euróhoz nem tudnak hozzáférni, ami az EU GDP-jének 2,4 %-át jelenti, összevetve a gazdaságélénkítési terv által biztosított 1,5 %-kal, ⁽⁴⁾

- a késedelmes fizetéseket a banki hitelek helyettesítésére használják,

- számos esetben a fizetési határidők indokolatlanul hosszúra nyúlnak, gyakran a privilegizált pozíció eredményeképpen, amely helyzet különösképpen a kis- és közepes méretű, valamint a kézműves vállalkozások esetében járhat súlyos károkkal.

2.1.2 A tárgyalások során a kkv-k bizonytalan helyzetben vannak, a következők miatt:

- jelenlegi versenyképességük és a piacon elfoglalt helyük,
- aggodalmuk, hogy ne veszélyeztessék ügyfélkörükkel fenn tartott kapcsolataikat,

- korlátozott lehetőségeik a tekintetben, hogy az ügyfeleknek ajánlott fizetési határidők révén versenyképesek legyenek,

- hiányos tapasztalataik, valamint korlátozott emberi és anyagi erőforrásaik az adósságok behajtását szolgáló jogi eljárások elindításához, pótlólagos nehézségekkel a határokon átnyúló ügyletek esetén.

2.1.3 A késedelmes kifizetések

- **jelentős pótlólagos költségekkel** járnak a hitelező intézmények számára, és bonyolultabbá teszi ezek pénzügyi gazdálkodását, hátrányosan érintve a pénzforgalmat, jelentősen növelve a bankköltségeket, csökkentve a befektetési lehetőségeket és sok hitelező intézmény esetében, különösen a kkv-knál, növelve a bizonytalanságot, ami súlyosan érinti ezek versenyképességét, nyereségességét és életképességét, különösen a finanszírozási forrásokhoz való korlátozott vagy költséges hozzáférés idején;

⁽³⁾ Jelentős különbség figyelhető meg a tagállamok között és kifejezett az észak-dél viszonylatban létező eltérés.

⁽⁴⁾ Intrum Justitia, Európai fizetési index („European Payment Index”), 2009.

- **számos esetben további késedelmet vonnak maguk után a szállítók és az alkalmazottak kifizetésében** (szociális szempontból súlyosan káros következményekkel), az illetékek, az adók, az állami költségvetésbe történő befizetések és a társadalombiztosítási járulékok fizetésénél (káros hatást gyakorolva a állami bevételekre), de a vállalatoknak a finanszírozási forrásokhoz való hozzáféréseinek akadályozásán keresztül is (például a járulékok, az adók és a társadalombiztosítási járulékok késedelmes befizetése, amelyet a számlák nem határidőre történő kiegyenlítése okoz, korlátozza az állami támogatásokhoz és a strukturális alapokból finanszírozott programokhoz való hozzáférést);
- az egyébként életképes vállalkozások **csődjéhez vezetnek**, és csődök sorozatát indíthatják el az ellátási lánc mentén, gazdasági és szociális szempontból súlyosan káros következményekkel;
- **visszatartják a gazdasági szereplőket attól, hogy részt vegyenek a közbeszerzési eljárásokban**, ami nemcsak hogy torzíja a versenyt, illetve aláássa a belső piac működését, de azt is gátolja, hogy a hatóságok a lehető legjobban használják fel a közpénzeket, illetve hogy biztosítsák az adófizetők pénzének a legjobb megtérülését;
- **elősegíthetik a korrupciót** (a közbeszerzési szerződések számlái kifizetésének meggyorsítása érdekében) **vagy a jóváhagyott költségvetési kereteket meghaladó szerződéskötést;**
- **a Közösségen belüli kereskedelmi ügyletekre is negatív hatást gyakorolnak**, a vállalkozások többsége szerint ugyanis a Közösségen belüli kereskedelmi ügyletek esetén nagyon magas a késedelmes fizetés kockázata, növelve ezáltal ezeknek az ügyleteknek a bizonytalanságát és a költségeit.

2.2 A jogi keret

2.2.1 Jelenleg egyetlen közösségi szintű rendelkezés létezik, ez a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv. ⁽⁵⁾

2.2.2 A késedelmes fizetésekkel összefüggő követelések érvényesítését szolgáló keresetlevélre vonatkozóan a 44/2001/EK, ⁽⁶⁾ a 805/2004/EK, ⁽⁷⁾ az 1896/2006/EK ⁽⁸⁾ és a 861/2007/EK ⁽⁹⁾ rendeletet kell alkalmazni.

2.3 A közösségi szintű célkitűzések

2.3.1 A kisvállalkozói intézkedéscsomag (Small Business Act) ⁽¹⁰⁾ rávilágított arra, hogy a kkv-k kulcsfontosságú szerepet játszanak az EU gazdaságának versenyképessége szempontjából, valamint hangsúlyozta, hogy elsődleges fontossággal bír, hogy valós hozzáféréssel rendelkezzenek a finanszírozási forrásokhoz, továbbá hogy jobban ki kell aknázniuk az egységes piac által kínált lehetőségeket.

⁽⁵⁾ HL L 200., 2000.8.8.

⁽⁶⁾ HL L 12., 2001.1.16.

⁽⁷⁾ HL L 143., 2004.4.30.

⁽⁸⁾ HL L 399., 2006.12.30.

⁽⁹⁾ HL L 199., 2007.7.31.

⁽¹⁰⁾ HL C 182., 2009.8.4., 30. o.

2.3.2 Az európai gazdaságélénkítési terv ⁽¹¹⁾ hangsúlyozza, hogy – a gazdasági visszaesésre való tekintettel – a beruházásoknak, a növekedésnek és a munkahelyteremtésnek előfeltétele, hogy elegendő mennyiségben és megfizethető feltételekkel álljanak rendelkezésre pénzügyi források a vállalatok számára, továbbá felkéri az Európai Uniót és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy a hatóságok egy hónapon belül egyenlítsék ki a benyújtott számlákat.

2.3.3 Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló (átdolgozott) irányelvjavaslata megvalósítja a kisvállalkozói intézkedéscsomagot, és célul tűzi ki az európai vállalkozások pénzforgalmi helyzetének javítását, a határokon átnyúló kereskedelmi ügyleteket érintő korlátok felszámolásával igyekezve elősegíteni a belső piac zökkenőmentes működését.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB üdvözli a kisvállalkozói intézkedéscsomag végrehajtását és az irányelvjavaslatot, mivel úgy ítéli meg, hogy a késedelmes fizetések elleni fellépés jogi keretének sürgős módosítása rendkívül fontos és hasznos intézkedés.

3.2 Az EGSZB a kisvállalkozói intézkedéscsomag gyors végrehajtásáról is kedvezően nyilatkozott, a közösségi szinten javasolt intézkedések közül kiemelten támogatva „a fizetési határidőkkel kapcsolatos felülvizsgált irányelvjavaslatot, amely szigorúbbá tenné a 30 napon túli fizetés esetén az állami hatóságokkal szemben fennálló kötelezettségeket és büntetéseket”. ⁽¹²⁾

3.3 Ezeknek az intézkedéseknek a támogatása révén az EGSZB tekintettel van a késedelmes fizetéseknek a vállalatok, és különösen a kkv-k, a munkavállalók, de az EU-n belüli kereskedelmi ügyletek szempontjából is jelentkező jelentős és összetett káros következményeire.

3.4 A késedelmes fizetések elleni fellépés mellett nagyon fontos a fizetési határidők lerövidítése is, ennek megfelelően ki lehetne egészíteni az irányelv címét, a benne foglalt intézkedéseket pedig e két célkitűzés szerint lehetne csoportosítani.

3.5 A törvényi intézkedések, amelyek szükségesek és hasznosak, önmagukban nem elégségesek a késedelmes fizetések elleni fellépéshez, tekintettel ezek sokféle és összetett okaira, a nyolc évvel a 2000/35/EK irányelv hatályba lépése után fennálló helyzetre, valamint a helyi körülményekre. Az EGSZB, hangsúlyozva a hatóságok, valamint a szociális partnerek és a kkv-k szervezetei közötti együttműködés és minőségi párbeszéd jelentőségét, felkéri a tagállamokat, hogy tevékenyen vegyenek részt a késedelmes fizetések elleni fellépést szolgáló legmegfelelőbb intézkedések meghatározásában és alkalmazásában. Maguknak a kkv-k-nek a szerepe is fontos ebben a folyamatban: fokozott erőfeszítést kell tenniük a tájékoztatás, saját belső eljárásaik javítása és az adósokkal szembeni fellépés érdekében.

⁽¹¹⁾ COM(2008) 800 végleges.

⁽¹²⁾ COM(2008) 394 végleges, HL C 182., 2009.8.4., 30. o.

3.6 Az EGSZB célszerű és kedvező hatású intézkedéseknek tartja a következőket:

- a közbeszerzési szerződések esetén általános szabályként kell alkalmazni a legfeljebb 30 napos fizetési határidőt; ez az intézkedés szabványosított és átlátható eljárásokhoz vezet majd, amelyek fel fogják gyorsítani a fizetéseket,
- a hitelező azon jogosultságának megállapítását, hogy a fennmaradó összeg legkevesebb 5 %-át kártérítésként megkapja, e lépésnek ugyanis a késedelmes fizetések vonatkozásában visszatartó ereje lenne a hatóságokra nézve,
- a felmerült belső adminisztratív költségek megtérítését a hitelezőnek, mivel ennek a törvényes kamathoz hozzáadódó összegnek visszatartó ereje lenne az adósokra nézve,
- annak a lehetőségnek a megszüntetését, hogy a kisebb ügyletekben kizárják az 5 EUR-nál alacsonyabb összegű kamatra vonatkozó követeléseket,
- a nagymértékben tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések szabályozásának javítását – az irányelvjavaslat 6. cikke jelentős hozzájárulást jelent e területen,
- az ezen irányelvből származó jogok és kötelezettségek átláthatóságának növelését,
- egy felügyeleti és értékelési rendszer kialakítását, lehetővé téve az európai intézmények és valamennyi érintett fél jobb tájékoztatását és nagyobb mértékű bevonását.

3.7 Az EGSZB mindazonáltal úgy véli, hogy tartalmát tekintve az irányelvjavaslat néhány jelentős kiigazításra szorul, hogy a gyakorlatban sok vállalkozás részesülhessen biztos módon a fizetési határidők csökkenéséből és betartásából adódó előnyökből, valamint hogy javuljon az adósokkal szembeni fellépések hatékonysága.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB támogatja az európai, nemzeti, regionális és helyi szintű hatóságok számára megállapítandó rövid és kötelező érvényű fizetési határidők szükségességét

4.1.1 Gyakorlati szempontból igen kedvező hatással fog járni, ha a közbeszerzések esetében általános szabályként bevezetik a legfeljebb 30 napos fizetési határidőt, valamint a 30 napos határidőt az átvételi és ellenőrzési eljárások lefolytatására.

4.1.2 Valamennyi európai, nemzeti, regionális és helyi szintű hatóság és közintézmény számára rövid és kötelező érvényű fizetési határidőket kellene megállapítani, és ezeket alkalmazniuk is kellene.

4.1.3 Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak a közvetlenül kezelt kifizetéseire vonatkozó szigorúbb új célkitűzések meghatározásáért, az előfinanszírozások és az első kifizetések határidejének lerövidítéséért, a projektek elindítását megelőző általános eljárások egyszerűsítéséért és az ellenőrző intézkedések egyszerűsítésének bátorításáért; támogatásáról biztosítja ezen intézkedések minden szinten megvalósuló folytatásának és fejlesztésének a területén. Felkéri a nemzeti hatóságokat, hogy a fizetési határidők lerövidítése és tiszteletben tartása érdekében fogadjanak el sürgős intézkedéseket, valamint javaslatot tesz a megfigyelhető helyes gyakorlatok alkalmazására.

4.1.4 Az EGSZB mindazonáltal úgy véli, hogy az irányelvjavaslatnak a közbeszerzési szerződésekben meghatározott fizetésekre vonatkozó 5. cikke nem fogja az Európai Bizottság elvárásait és dicséretes célkitűzéseit teljes mértékben megvalósítani, ezért a következő javaslatokat fogalmazza meg:

- annak érdekében, hogy logikus és nyilvánvaló legyen az irányelvjavaslat címzettjei számára, valamint hogy megvalósuljon a javasolt célkitűzés („általános szabályként a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó fizetési határidőt legfeljebb 30 napban kell korlátozni”⁽¹³⁾), az 5. cikknek a közbeszerzési szerződések esetében kifejezetten meg kellene állapítania a legfeljebb 30 naptári napos fizetési határidő kötelezettségét, meg kellene határoznia az átvételi eljárás lefolytatásának megengedhető maximális időtartamát, végül intézkedéseket kellene terveznie e szabályok megsértésének az esetére, pontosítva azt is, hogy ezek összeadódnak,
- az EGSZB aggodalmát fejezi ki, hogy a hatóságok nem megfelelő módon fogják alkalmazni a kivételt, amely szerint indokolt esetekben hosszabb fizetési határidőkről is meg lehet állapodni (5. cikk, (4) bekezdés), mivel nem határoztak meg objektív és pontos kritériumokat az adott indoklás vagy az indoklasként elfogadható szempontok megítélésére; a hatóságok így bírálók és érintett felek is egy időben, tevékenységük finanszírozása során pedig egyetlen esetben sem szembesülhetnek súlyosabb nehézségekkel, mint a kkv-k. Az EGSZB ezért e kivétel eltörlését vagy legalábbis korlátozását javasolja, oly módon, hogy ezekben az esetekben a fizetési határidő időtartama ne legyen hosszabb, mint a szállítástól számított legfeljebb 60 naptári nap,
- hasonlóképpen az EGSZB az 5. cikk (3) bekezdése által bevezetett, az átvételi eljárás legfeljebb 30 napos időtartama alóli kivétel alkalmazásának eltörlését vagy legalábbis korlátozását javasolja.

4.1.5 A szerződéses szabadság elvének alkalmazása felvet néhány olyan sajátosságot, amelyeket figyelembe kell venni:

- a szerződéses szabadság alkalmazásának területén az irányelv nem tartalmaz rendelkezéseket az e joggal való visszaélés korlátozását illetően; az EGSZB ezért e szabadság gyakorlásának keretében a tisztességes verseny és az üzleti etika elveinek a figyelembevételét javasolja. Az EGSZB már korábban is hasonló szellemben nyilatkozott: „Az egészséges verseny, valamint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok visszaszorítása érdekében fel kellene szólítani a

⁽¹³⁾ Az irányelvjavaslat preambuluma, 16. preambulumbekkezdés.

tagállamokat arra, hogy ültessék át a gyakorlatba a versenyjognak azokat az erőfölénnyel visszaélő rendelkezéseket tiltó előírásait, amely rendelkezések jogos indok nélkül kirívóan hosszú, az átlagos eladási ciklust meghaladó (például 60 napnál hosszabb) fizetési határidőket tesznek lehetővé.”⁽¹⁴⁾

- a közbeszerzési szerződésekben csupán a vállalkozóktól követelik meg a szerződés teljesítésére vonatkozó garanciákat, miközben a hatóságok nem vállalnak hasonló kötelezettséget az időben történő fizetésre – ezt a viszonyt kiegyensúlyozottá kellene tenni,
- mivel a hatóságokkal szemben a vállalatok nem bírnak tényleges tárgyalóerővel, a fizetési és átvételi határidők közbeszerzési szerződésekben történő meghatározásakor nem érvényesülhet teljes mértékben a szerződéses szabadság elve,
- a szerződéses szabadság gyakorlása során az általános előírásokkal ellentétes szerződési feltételek megállapítása helyett a hitelező szempontjából előnyösebb feltételek irányába kellene elmozdulni. Az EGSZB ezért az „amennyiben az ajánlattételi dokumentáció és a szerződés másképp nem rendelkezik” részmondatban (5. cikk, (3) bekezdés) a „másképp nem rendelkezik” megfogalmazás helyett a „nem tartalmaz a hitelező számára kedvezőbb rendelkezést” megfogalmazást javasolja; ugyancsak ezt javasolja a behajtási költségek megtérítéséről szóló 4. cikk (1) bekezdése esetén is.

4.2 Az adósok kamatok, kártérítések és minimális belső költségek fizetésére vonatkozó jogi kötelezettségének meghatározása

4.2.1 Finnországban és Svédországban a késedelmes fizetések esetén bírósági ítélet nélkül, automatikusan lehet a kamatokat beszedni: ezt a gyakorlatot általánossá kellene tenni. Az EGSZB azt javasolja, hogy jogi kötelezettségként határozzák meg a kamatok, kártérítések és minimális belső költségek fizetését, a szerződéses szabadság oly módon való alkalmazásával, hogy szabályozzák a hitelező szempontjából előnyösebb szerződési feltételek vagy összegek megállapításának lehetőségét is, hogy ezáltal a kkv-k jelentős erőfeszítés vagy a bizonytalan helyzetükből adódó fenntartás nélkül gyakorolhassák e jogukat.

4.3 Kapcsolatok a szakmai szervezetekkel

4.3.1 Az irányelv átültetése, valamint a fizetési határidők lerövidítése és tisztelgetben tartása céljából elfogadott intézkedések alkalmazása és ellenőrzése érdekében konzultálni kell és együtt kell működni a munkaadói szervezetekkel és a kkv-k szervezeteivel. Támogatni kell e szervezeteket, hogy a késedelmes határidőkkel és az erőfölénnyel visszaélő szerződési feltételekkel összefüggésben kiépíthessék a tagságuknak szóló közvetlen és online tájékoztatási, konzultációs és támogatási szolgáltatásait.

4.3.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy a nagymértékben tisztességtelen szerződési feltételek felszámolására vonatkozó intézkedési lehetőségekről szóló 6. cikk (3) bekezdésében kifejezetten kerüljenek megemlítésre a „munkaadói szervezetek és a kkv-k szervezetei”, felhívva egyúttal a figyelmet arra, hogy a választott kifejezés („szervezetek”) gondot okozhat az átültetéskor.

4.3.3 A munkaadói szervezetek és különösképpen a kkv-k szervezetei jelentős hozzájárulást nyújthatnak az irányelvjavaslat 10. cikkében említett jelentés kidolgozásához is, álláspontjukat pedig bele kell foglalni ebbe a jelentésbe.

4.4 Az EGSZB fenntartja az adósokkal szembeni hatékony és eredményes jogorvoslati lehetőségek szükségességét

4.4.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a követelések behajtása érdekében egyszerű, gyors, hatékony és a vállalatok, különösképpen pedig a kkv-k számára hozzáférhető eljárások alkalmazására van szükség, fenntartva azt, hogy a nem vitatott követelések esetén 90 naptári napon belül végrehajtható jogcímet lehessen szerezni (9. cikk). Azokat az intézkedéseket is javítani kell, amelyek a nagymértékben tisztességtelen szerződési feltételek fennállásának megállapítására vonatkoznak.

5. Egyéb észrevételek és javaslatok

5.1 Az EGSZB szükségesnek tartja a nagymértékben tisztességtelen szerződési feltételek szabályozásának javítását (6. cikk), egyúttal fejlesztésükre is javaslatot tesz, egyrészt az ezek azonosítására vonatkozó szempontok meghatározása által, másrészt a minden esetben nagymértékben tisztességtelennek minősülő szerződési feltételek listájának a következőkkel történő bővítése révén: a behajtási költségekre vonatkozó kártérítések fizetésének, a tulajdonjog fenntartásának, valamint a fizetési kötelezettségre vonatkozó teljesítés biztosításának kizárása.

5.2 Az EGSZB megerősíti a természetes személyek helyzetére vonatkozó álláspontját, akik bár a szigorúan vett jogi értelemben nem tartoznak a jelenlegi formában meglévő irányelv hatálya alá, bizonyos vállalatokkal és a közigazgatással fennálló kapcsolataikban azonban hasonló körülményekkel szembesülnek. Az EGSZB „felszólítja az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg tanulmányok készítését ezekről a kérdésekről, annak érdekében, hogy megvizsgálja, milyen lehetőségek vannak a fogyasztói kapcsolatok bizonyos szempontjainak az irányelvbe történő beépítésére, illetve konkrét javaslatokat kidolgozására”.⁽¹⁴⁾

5.3 Az EGSZB a „nem vitatott követelések” (9. cikk) kifejezés meghatározását javasolja. A kedvezményezett által aláírt számla meglétének, vagy az általa igazolt átvételnek a kifogásolások visztautasításához kellene vezetnie.

5.4 Az EGSZB az alábbi szempontokra is felhívja a figyelmet:

- törölni kellene az 1. cikk (2) bekezdésének b) pontjában szereplő rendelkezést, amelynek értelmében az új irányelv alkalmazási köréből ki kellene zárni a 2002. augusztus 8-át megelőzően kötött szerződéseket, és össze kellene hangolni a 11. cikk (4) bekezdésével, amely az irányelv átültetésének időpontját határozza meg,

⁽¹⁴⁾ HL C 407., 1998.12.28., 50. o.

- a kamatok meghatározásának (2. cikk (5) bekezdés) lehetővé kellene tennie azt is, hogy a mértékükről tárgyalásokat lehessen folytatni a hatóságokkal,
- az átültetéskor jelentkező problémák elkerülése érdekében a közbeszerzési szerződések mindhárom típusát fel kell sorolni: szállítási, szolgáltatási és munkaszerződések, vagy pedig „közbeszerzési szerződésekként” általános formában kell rájuk hivatkozni (az 5. cikk (1), (2) és (6) bekezdése nem említi a munkaszerződéseket),
- „a számla [...] adós általi kézhezvétele” kifejezésnek „a számla adós részére való megküldése” kifejezéssel való helyettesítése (3. cikk (2) bekezdés b) pont és 5. cikk (2) bekezdés b) pont) egyszerűsíténé a bizonyítási eljárást és csökkentené a postázás vagy az elektronikus számlák alkalmazásának költségeit,
- a „tartozás” fogalmának (4. cikk (1) bekezdés) meghatározásával világossá válna, hogy ez csak a termék árát, vagy pedig a HÉA-t és más költségeket (pl. a szállítási költségeket) is tartalmazza-e,
- az esedékes összeg 5 %-ának megfelelő kártérítéshez való jogosultságról szóló 5. cikk (5) bekezdésének pontosítania kellene, hogy amennyiben léteznek erre utaló bizonyítékok, lehetséges-e az 5 %-nál magasabb összegű kártérítés.

5.5 A következő esetekben el kellene kerülni az indokolatlanul hosszú fizetési határidők megállapítását és a késedelmes fizetést:

- a közbeszerzések alvállalkozói megbízásba adása (az alvállalkozókra vonatkozóan ugyanolyan fizetési feltételek kellene meghatározni, mint a hatóságok esetében),
- szállítások a nagy áruforgalmat bonyolító kiskereskedelmi ágazat keretén belül; az EGSZB már javasolta, hogy vezessék be „az önkéntes alapú [...] szerződésekkel támogatott gyakorlati kódexet”, amely a kkv-k számára „lehetővé tenné a nagy áruforgalmat bonyolító kiskereskedelmi ágazatba való belépést, minimális garanciák mellett”, ⁽¹⁵⁾ és „egyúttal megakadályozná, hogy a HVR, illetve a nagy beszállítók nyomást gyakoroljanak”.

5.6 A 10. cikkben említett jelentést az irányelv alkalmazásának legalább az első három évében évente kellene elkészíteni és megküldeni, az elért eredmények folyamatos értékelésének és a helyes gyakorlatok cseréjének elősegítése érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2009. december 17-én.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

5.7 Az EGSZB támogatja a késedelmes kifizetések elleni fellépés és a fizetési határidők lerövidítése terén megfigyelt bevált gyakorlatok alkalmazását és kidolgozását:

- Az Európai Bizottság:
 - a fizetési határidők 30 napról 20 napra való lerövidítésére vonatkozó intézkedések a vissza nem térítendő finanszírozások és az EU-s szerződések kezdeti előfinanszírozási kifizetéseinek vonatkozásában (a szóban forgó összeg 9,5 milliárd euró); a központi szinten kezelt egyéb kifizetések esetén a célkitűzés a 45 napos fizetési határidők 30 napra való lerövidítése (a támogatások esetén);
 - a vissza nem térítendő finanszírozások és a központi szinten kezelt kereskedelmi szerződések esetén az átalányelszámolás és az átalányösszegek alkalmazásának megerősítése;
 - a projektek elindítását megelőző általános eljárások egyszerűsítése, ami hozzájárulhat a gyorsabb kifizetésekhez; olyan intézkedések javasoltak, amelyek lehetővé tennék az Európai Bizottság szolgálatai számára, hogy két évre szóló pályázati felhívásokat tegyenek közzé, és szabványosított ajánlati felhívásokat alkalmazzanak;
 - az ellenőrzési eljárások egyszerűsítése ott, ahol lehetséges.
- Egyesült Királyság: a hatóságok kötelezettséget vállaltak a számlák 10 napon belül történő kifizetésére;
- Írország, Belgium, Lengyelország, Portugália, Cseh Köztársaság: a kormányok kötelezettséget vállaltak a fizetési késedelmek lerövidítésére, különösképpen a hatóságok esetében;
- Belgium: a szövetségi kormány egy szövetségi befektetési alap formájában új és speciális „áthidaló hitelt” hozott létre, annak érdekében, hogy valamennyi hatóság késedelmes fizetését finanszírozza, ne csak szövetségi szinten;
- Spanyolország: 2009-ben az *Instituto de Crédito Oficial* (ICO) 10 milliárd eurós likviditási eszközt hozott létre a kedvező feltételekkel nyújtott kölcsönök vonatkozásában, amely lehetővé teszi a kkv-k és az egyéni vállalkozók számára, hogy fedezzék likviditási szükségleteiket. Ezekre az alapokra a társfinanszírozás szabályai vonatkoznak, így például 50 %-ot az ICO és 50 %-ot a hitelintézetek fedeznek. Ezen túlmenően „a helyi önkormányzatok előlegfolyósítási eszköze” biztosítja a helyi önkormányzatoknak végzett munkákért és szolgáltatásokért a vállalkozások és a saját alkalmazottak által kibocsátott számlák összegyűjtését.

⁽¹⁵⁾ HL C 175., 2009.7.28., 57. o.